

Słownik Roku Awangardy cz. 7

Awangarda to fenomen miejski i to przede wszystkim miasto stanowiło dla niej przestrzeń obserwacji oraz projektowanych przez nią zmian. Miasto fascynowało jako oszałamiająca sceneria nowoczesnego życia. Równocześnie panujące w nim warunki budziły przerażenie i sprzeciw. Pałace otoczone dzielnicami nędzy, promenady, na tyłach których wiły się mroczne zaułki, przestronne wnętrza kamienic obok klitek biedoty pozbawionych podstawowych udogodnień, piękne ogrody dla socjety, a z drugiej strony robotnicze kwartały zatrufane wyciekami z fabryk – w organizacji przestrzeni miejskiej odbijały się nierówności i niesprawiedliwości społeczne. Awangarda miała świadomość, że bez przeorganizowania przestrzeni nie sposób zmienić świata na lepszy. Nowe radykalne wizje urbanistyczne i architektoniczne pojawiały się od włoskiego futuryzmu i rosyjskiego konstruktywizmu po Bauhaus i De Stijl. Niejako ich podsumowaniem była tzw. Karta Ateńska przyjęta na odbywającym się w 1933 r. kongresie architektów modernistów. Karta określiła standardy, jakie powinny spełniać współczesne miasta i mieszkania, tak by każdy miał zapewnione odpowiednie warunki życiowe. W koncepcjach awangardy modernistycznej mieszały się pomysły wywiedzione z obserwacji rzeczywistych potrzeb z pomysłami, które inspirowane były pewnymi idealnymi matematycznymi konstrukcjami – np. proporcje stosowane przez Le Corbusiera w jego projektach architektonicznych opierały się na zasadzie tzw. złotego podziału. W późniejszych latach stało się to przedmiotem krytyki zarzucającej awangardzie, że podstawiając w miejsce realnych użytkowników abstrakcyjną konstrukcję, nie była w stanie odpowiedzieć na ich zróżnicowane potrzeby. Nawet jeśli krytyka ta jest częściowo uzasadniona, warto zauważyć, że dzięki realizacji założeń Le Corbusiera i innych ówczesnych architektonicznych radykałów warunki życia milionów poprawiły się zdecydowanie.

Ciąg dalszy artykułu w listopadowym numerze KALEJDOSKOPU, do kupienia w kioskach (sieci Kolporter, Ruch i Garmond Press), empikach i w Łódzkim Domu Kultury.

Dostępny jest także w prenumeracie:

<https://prenumerata.ruch.com.pl/prenumerata-kalejdoskop-magazyn-kulturalny-lodzi-i-województwa-lodzkiego>